

dela, ki ga je izdalo ministrstvo. Tako se je oglašalo v tej množici, da si skromno — nalič vijolici — dobro delo, ki se je prišlo in poglajno korenine, katerih ni mogoče prezreti. Učiteljstvo je že domelo načela in pomen ročnega dela in se ne žene za zunanji efekti, za katere žanje samo polhalo neinformirane mase, temveč mu služi kot sredstvo pri pouku. Ono skrbi, da bi delo, izvršeno v šoli, izviralo iz notranosti učenca, da bi ne bilo diktirano, kopirano po vzorcih, ampak da bi imelo izvor v psihi, ne da bi bilo popolno, kar se tiče zunanje forme, temveč da stavi deco pred razne naloge, katere bo morala v življenju obvladati; uči jih na poizkusih, spadatajočih v krog raznih predmetov, pojasnjevali probleme in bistvo nastajanja in ustvarjanja. S temi vzorci je razstava znatno pridobila in bilo bi priporočljivo, da bi bili prihranjeni in postali pristopni učiteljstvu tudi izven obliža.

Prednost teh del je, da so se prilagodila popolnoma — sledeča učnemu načrtu — željam in interesom otrok, kakor jih vzbuja delovanje prirodnih vplivov raznih letnih časov in stik z ostalimi učenci, pa naj so to papirnati zmaji, aeroplani, »pečenje« kolačev, kadar je žeganje, sanke, potrebne stvari za otroke otroških vrtcev, gledališča z lutkami, krmilnice in hišice za ptice, okrašenje razreda za 28. oktober, ob proslavi rojstnega dne prezidenta ali za druge proslave. Preskrba cvetlic v vrtovih in cvetličnjakih (količi), priprava za zimo, sušenje sadja, gob in zdravilnih rastlin,

in končno tudi izvrševanje zaznamkov o izkušnjah, pridobljenih pri opazovanju prirodnih pojavov.

Tu — v stroki poglabljanja učne snovi raznih predmetov — so bili zastopani vzorci, predvsem za nazorni nauk in realije, dopolnjujoči enostransko izobrazbo razuma z razvojem ročnih zmožnosti in s pozornostjo na motorični tip predstavljanja. N. pr. vzorci modelirane sadja, gob, živali (značilni deli) in poedinih delov živalskega telesa (plavalna noga itd.). Model tlačilne in sesalne črpalke, sestavljen iz premičnih delov pobarvanega lesa, mehanika ptičje-ga kljuna in prerez strupenega gadovega zoba. Škatle za smoteno urejevanje zbirke hroščev in mineralij, sestavljeni škripci iz lepenke in deščic na stojalu. Pri nauku o toploti »papirna kača«, baloni napolnjeni s toplim zrakom (mon-golfieri). S številnimi predmeti je podan dokaz, da pridobi telo z znižanjem težišča stalen položaj. Model obločnice, napravljen iz neporabnega šestila. Da pojasni življenje naših prednikov v zgodovini, so bili tu vzorci primitivnega orodja, posod in žar, modeliranih iz glin, husitsko orožje, vozne utrdbe in posebno originalni vzorci: kako je človek stanoval in kako stanuje. N. pr. stanovanje Eskimov, stavba na koleh, indijanski stan, slamnata streha, zgradba iz debel, naše koče, seniki in podobno, kar so napravili učenci meščanske šole v Lošticih iz glin in drugega materiala (slame, mladik itd.).

(Dalje prihodnjik.)

Tri interpelacije v korist učiteljstva od nar. posl. min. dr. Žerjava in dr. Lj. Pivka.

Za izplačilo razlike upokojujencem iz leta 1919. — Za vštetje vojnih let. — Proti zaračunavanju naravnih stanovanj za učitelje, ki jih prejema od občin.

Narodna poslanca dr. Pivka in doktor Žerjav sta vložila na finančnega ministra dr. Stojadinovića radi izplačila dolžne difference na učiteljske penzije od 1. decembra 1919 do 31. marca 1925 sledeči upit:

»S 1. decembrom 1919 so bili učitelji s kronskimi plačami, ki so bili upokojeni med 26. avgustom in 31. oktobrom 1919 prevedeni na dinarske penzije. Stvar je bila prevedena pravilno zakonitim potom, vsi imajo v rokah dekrete, že 27. novembra 1923 je finančno ministrstvo pravilno odločilo, da pripada tem učiteljem razlika od 1. decembra 1919 dalje (glej sklep D. R. Br. 44.558, odobreno od glavne kontrole 15. aprila 1915, št. 20.486), toda še do danes niso prejeli ničesar. Od 1. aprila 1925 dalje se jim pravilno izplačuje penzije v dinarjih, dočim izgleda, da bi trebalo vso difference za nazaj, t. j. od 1. decembra 1919 do 31. marca 1925 izplačati iz oddelka »dolgov iz prejšnjih let«.

Tu gre za same stare ljudi, ki trpe glad. Ne samo oni, temveč tudi celokupna javnost se škandalizira, da ne morejo priti do svojih pravic, posebno, ker so napravili na račun plače že skoro vsi dolgov, za katere morajo plačevati

ogromne obresti. Ker gre tu za relativno majhne vsote in je izplačilo starim ljudem sigurno častna dolžnost države, vprašava g. finančnega ministra:

1. Ali mu je znano, da navedena difference upokojenim učiteljem za dobo od 1. decembra 1919 do 31. marca 1925 še ni izplačana.

2. Ali je pripravljen odrediti, da se izvrši to izplačilo takoj. Prosiva za pismen odgovor.

Beograd, 26. oktobra 1925.

Dr. Ljudevit Pivko l. r., narodni posl. —
Dr. Gregor Žerjav l. r., narodni posl.

Na prosvetnega ministra sta vložila imenovana poslanca interpelacijo radi vštetja vojnih let učiteljem iz prečanskih krajev po kraljevi uredbi od 30. julija 1920, ker so bila ta leta priznana od pokrajinskih prosvetnih oblasti takoj po prevratu in na podlagi imenovane kraljeve uredbe, kar pa sedaj ministrstvo za prečansko učiteljstvo osporava.

Na istega ministra sta imenovana poslanca vložila tudi interpelacijo radi zaračunavanja naravnih stanovanj onim učiteljem, ki prejemajo naravna stano-

vanja od občin. Mnogo učiteljev prejema stanovanje od občin tudi kot odškodnino za upravljanje šolskega posloja ali poslov pri krajnem šolskem svetu; nekatere občine dajejo stanovanje, da je več kompetentov za dotično mesto itd., ker je sploh težko sicer dobiti učitelja za dotični kraj. Vsekakor bo sedaj padla odločba, ali je sploh država upravičena zaračunavati stanovanja, ki jih daje občina in je upati, da dobimo tozadevni pravilnik.

Pov. UJU izdela sedaj vlogo na odbor za molbe in žalbe narodne skupščine.

Za gospodarsko osamosvojitev učiteljstva.

Dosedaj so se vsa društva izrekla za 100 Din članarino, da čimprej dvignemo učiteljski konvikt v Ljubljani. — Obvezno članstvo pri učiteljskem konviktu. — Sistematično izvajanje stanovskega gospodarskega programa in gesla: Podpirajmo najprej sebe!

Nova pravila »Učiteljskega konvikta v Ljubljani«.

I. Ime in sedež društva.

Člen 1. Ime društva je: »Društvo za zgradbo učiteljskega konvikta v Ljubljani«. Sedež društva je na kraju predsednika (sedaj Cerkije pri Kranju).

II. Namen in delokrog društva.

Člen 2. Namen društva je: zgraditi v Ljubljani lastno poslopje za zavod pod naslovom »Učiteljski konvikt«, omogočiti s tem sinovom in hčerkam učiteljskih rodbin pravih društvenih članov študij na zavodih v Ljubljani pod stroгим nadzorstvom in s celotno oskrbo po primernih cenah ter po možnosti nuditi podeželskemu učiteljstvu prenočišča v zavodu.

Po možnosti naj se pridobi s tem tudi sedež in poslovne lokale UJU — poverjeništvu Ljubljane, Učiteljski hranilnici in posojilnici, Slovenski Šolski Matici in drugim učiteljskim društvom in ustanovam.

V počitnicah naj bi se uporabili prostori za prirejanje socijalno izobraževalnih tečajev za učiteljsko.

Člen 3. Delokrog društva obsega vse kraje ljubljanske oblasti.

III. Sredstva v dosegu namena.

Člen 4. a) Redna članarina društvenikov.
b) Prispevki ustanovnikov, podpornikov, občin, zavodov, društev, raznih volil, sodnih poravnjav, glavnice učiteljskih zadrug itd.
c) Izdajanje in zalaganje knjig, slik in drugih publikacij.
d) Prirejanje sestankov, zborovanj, predavanj, javnih nastopov, cvetličnih dni, veselja, koncertov, loterij, tombol ter sličnih prireditev.

IV. Člani so:

Člen 5. — 1. Pravi člani.
2. Častni člani.
3. Ustanovniki.
4. Dobrotniki.
5. Podporniki.
1. Pravi člani so edinele učitelji in učiteljice osnovnih, meščanskih, strokovnih in njim sorodnih šol oziroma njih vdove, ki redno plačujejo po običnem zboru določeno članarino.
2. Častni člani so oni, ki so si pridobili posebni zaslug za zgradbo učiteljskega konvikta.
3. Ustanovniki plačajo Din 2500 enkrat za vselej.
4. Dobrotniki plačajo Din 1000 enkrat za vselej.
5. Podporniki prispevajo poljubne darove. Ustanovniki in dobrotniki plačajo vsoto naenkrat ali v obrokih tekom enega leta.

V. Pravice in dolžnosti pravih članov.

Člen 6. a) Pravice:
1. Vsak pravi član ima aktivno in pasivno volilno pravico ter se sme udeleževati vseh društvenih zborovanj, prireditev in občnih zborov ter pri njih aktivno sodelovati.
2. Otroci in sirote pravih članov imajo pravico do vsprejema v zavod.

ne, glede vštetja let in izplačila plače učiteljem beguncem.

Pov. UJU se je tudi obrnilo na merodajne kroge glede povrnitve selitvenih stroškov v slučaju po razpisu dobljene službe.

Pov. UJU se je obrnilo na Glavni odbor UJU v zadevi izplačila razlike od oktobra 1923 do maja 1924 in v vseh materialnih zahtevah, ki so bile iznešene na pokrajinski skupščini v Šoštanj.

3. Pravi člani imajo v istem zavodu, ako je prostora, pravico do prenočišča.

4. Pravi člani obdržijo pravice in dolžnosti napram društvu tudi v slučaju premestitve v drugo oblast.

5. Sirote pravih članov obdržijo pravico do vsprejema v zavod, ne da bi plačale letno članarino.

b) Dolžnosti:

1. Vsak pravi član je dolžan redno plačevati po običnem zboru določeno članarino.
2. Vršiti društvene in odborniške dolžnosti.
3. Moralno podpirati društveno delovanje.

VI. Pravice do vsprejema otrok v zavod.

Člen 7. — 1. Gojence vsprejema upravni odbor.

2. Prednost imajo otroci onih pravih članov, ki so že daljšo dobo včlanjeni v društvu.

3. Predvsem pridejo v poštev sirote brez očeta in matere, nato sirote brez očeta, nadalje oni, ki imajo samo očeta, končno zlasti otroci onih članov, ki imajo veliko družino in žive v težjih krajevnih in osebnih razmerah.

4. Vsak član ima pravico oddati v zavod po enega otroka, v ugodnih slučajih več.

VII. Uprava konvikta.

Člen 8. — Društvo upravlja:

1. Upravni odbor.
2. Nadzorstveni odbor.
3. Občni zbor.

VIII. Upravni odbor.

Člen 9. Upravni odbor sestoji iz 9 (devet) pravih članov in sicer iz predsednika, podpredsednika, tajnika, blagajnika in 5 odbornikov, ki jih izvoli občni zbor za dobo enega leta. Večino t. j. 2/3 odbora tvorijo člani, ki so nameščeni na delu.

Poslovanje odbornikov je častno in brezplačno.

Člen 10. Delokrog upravnega odbora:

1. Sklicevanje občnega zbora in izvrševanje sklepov občnega zbora.
2. Upravljanje društvenega zaklada.
3. Vsprejemanje članov.
4. Pregledovanje društvenih računov in proračunov ter predlaganje teh v odobrenje občnemu zboru.
5. Poročanje o delovanju društva na občnem zboru.
6. Razpravljanje o predlogih članov in stavljanje uvaževanja vrednih predlogov občnemu zboru v razpravo, odnosno v odobrenje.
7. Upravni odbor je sklepčen, ako je navzočih pet članov. Pri enakem številu glasov odloča predsednik. Sklepa se z nadpolovično večino.

Člen 11. Poslovanje funkcionarjev upravnega odbora:

1. Predsednik sklicuje in vodi redne odborne seje, najmanj vsako četrtletje enkrat, izredno, če to zahteva vsaj pet članov odbora. Sklicuje in vodi občni zbor ter zastopa društvo na zunan. On podpisuje s tajnikom vse spise,

vežejo rano z zasilno obvezo. Razbrzdani učenec ga prosi usmiljenja, naj ga ne izda profesorjem. Hudo boli rana Milana, da se mu bolečine čitajo raz obledelega obraza.

»Kaj Vam je, Knaflič?« ga vpraša profesor med poukom.

»Nekoliko slab je mi je, a je že bolje,« odgovori trpin. Njegova močno usmiljena duša ni v trpljenju izdala nevrednega tovariša srdi učiteljskega zbora.

Doma so mu izprali in obvezali rano, ki se je kmalu zacelila — navidezno.

Toda rana je bila inficirana bodisi od noža, bodisi od nitke ali vlakna, ki je z nožem menda prodrlo v rano in v njo ostalo. Po preteku 3—4 mesecev mu je začela na nasprotni strani zaceljene rane spredaj otekati žleza. Mrzli obkladki je niso zmanjšali; bolnik je silil v bolnico, češ, tam bode preko velikonočnih počitnic ozdravil in potem nadaljeval nauke.

* Podoben slučaj se je zgodil pred približno 25 leti v Celju, kjer je neki učenec podstavil svojemu součencu kamenček, ki je prodril globoko v meso. Ranjeni je po daljšem času na posledicah umrl. Učiteljstvo naj o teh slučajih v šoli obravnava, da se podobni slučajji zabranijo.

Pisec.

Naročajte knjige iz cenika pri Učiteljski knjigarni v Ljubljani.

hrani pečat in je odgovoren za sklepe upravnega odbora.

2. Podpredsednik nadomešča predsednika t. j., če je ta zadržan, ima pa iste pravice in dolžnosti.

3. Tajnik vodi vse pisarniške posle, spiše in podpisuje zapisnike, vodi pravilni zapisnik in podaja poročila o društvenem delovanju. S predsednikom podpisuje vse pravoveljavne listine in spiše.

4. Blagajnik vodi knjige in račune glede imovine in gotovine društva ter sprejema in izdaja po naročilu predsedstva denarne zneske. Sestavlja vsako leto društveni račun oziroma proračun ter o njem poroča odboru in občnemu zboru v odobritev. Za njegovo delo je odgovoren ves odbor, predvsem predsednik.

IX. Nadzorstvo.

Člen 12. Nadzorstveni odbor sestoji iz šest pravih članov. Ti so: predsednik, podpredsednik, zapisnikar in trije odborniki. Voli jih občni zbor izmed pravih članov. Člani upravnega odbora ne smejo biti voljeni v nadzorstvo.

Člen 13. Delokrog nadzorstva je: Nadzorstvo nadzoruje upravo društvene imovine in poslovanje upravnega odbora ter gleda, da je poslovanje v skladu z društvenimi pravili in sklepi občnega zbora. Pregleduje, kadar hoče in nenapovedano najmanj po trikrat na leto vse društvene listine, knjige in blagajno ter lahko zahteva pojasnil. V slučaju nepravilnega poslovanja upravnega odbora ga nadzorstveni svet pismeno opomni, da upravni odbor v določenem roku uredi poslovanje, v nasprotnem slučaju prevzame začasno poslovanje upravnega odbora in skliče izredni občni zbor. Nadzorstveni odbor pregleduje vsakoletni računski zaključek in poroča o njem na občnem zboru. O vsem svojem poslovanju vodi zapisnik. Za vsa dela je odgovoren občnemu zboru.

Člen 14. Poslovanje nadzorstva: 1. Predsednik sklicuje seje, jih vodi in v slučaju, če je pri glasovanju enako število glasov, odločuje. Predsednik prevzame upravo vodstvo društva v smislu čl. 13. in ga vodi. V tem slučaju skliče tudi izredni občni zbor in ga vodi.

2. Podpredsednik nadomešča predsednika in ima iste pravice in dolžnosti.

3. Zapisnikar vodi zapisnik nadzorstvenih sej.

4. Predsednik sklicuje seje nadzorstva po potrebi, najmanj pa trikrat v letu.

Nadzorstveni svet je sklepčen z nadpolovično večino. Pri enakem številu odloča predsednik.

5. Vsako delo odbornikov je častno in brezplačno.

X. Skupne seje upr. odbora in nadzorstva.

Člen 15. Skupne seje upravnega odbora in nadzorstva se vršijo po potrebi. Najmanj se mora vršiti ena taka seja enkrat v letu. Te seje sklicuje predsednik upravnega odbora sporazumno s člani nadzorstva, oziroma vsled sklepa upravnega odbora. Sklicati jih pa mora tudi tedaj, če to zahteva nadzorstvo in sporoči predmet, o katerem naj se razpravlja.

Skupne seje so sklepčne, če je navzoča nadpolovična večina članov upravnega odbora in nadzorstva. V slučaju, ako je enako število glasov odloča predsednik.

Predseduje predsednik upravnega odbora. Če je pa ta zadržan, pa predsednik nadzorstva.

Sklepi se zapisujejo v zapisnik upravnega odbora in zapisnik nadzorstva in ga podpisujejo vsi navzoči člani.

XI. Občni zbor.

Člen 16. Občni zbor se sklicuje redno v prvih šestih mesecih vsakega leta. Sklicuje ga predsednik po sklepu odbora. Dnevni red se priobči vsaj 14 dni prej v stanovskih glasilih. Po potrebi tudi v dnevnem časopisu. Članstvo se lahko obvesti pismeno.

Člen 17. Dnevni red občnega zbora obsega: poročila funkcionarjev upravnega odbora in nadzorstva, volitev, določitev članarine, spremembo pravil, sklep o razpustu društva, določitev pregledovalcev računov in slučajnosti.

Občni zbor je sklepčen, če je navzoča 1/4 vseh pravih članov. Ako ni ob določeni uri sklepčnosti, se vrši čez pol ure drugi občni zbor z istim dnevnim redom, ne oziroma se na število navzočih članov.

Člen 18. Občni zbor voli upravni odbor in nadzorstvo. Voli se z listki ali z vzklikom, ako ni ugovora. Upravni odbor in nadzorstvo se konstituirata takoj po občnem zboru.

Člen 19. Izredni občni zbor se skliče, če to zahteva upravni odbor ali pa tudi, če to zahteva 25 pravih članov. Slednji morajo vsaj en mesec prej določiti predmet, ki naj se o njem razpravlja ter ga sporočiti vodstvu.

Glede sklepčnosti veljajo ista določila, kakor za redni občni zbor.

XII. Druge določbe.

Člen 20. Društvo ima pravico, da si izvoli na občnem zboru še razne odseke, kakor gradbeni, veselični itd. Predsedniki teh odsekov ali pa njih namestniki imajo pravico prisostvovati sejam upravnega odbora in imajo pravico tudi glasovati, kar se tiče zadev, ki spadajo v njih področje.

Člen 21. Za vse drugo poslovanje, kolikor ni določeno v pravilih, si lahko društvo sestavi svoj pravilnik ali poslovni red, kateri pa stopi šele tedaj v veljavo, kadar ga odobri občni zbor.

Člen 22. Društvo se razide, če je navzočih na tozadnem občnem (izrednem) zboru, ki je bil sklican, kakor to določa člen 16 za redni občni zbor, vsaj 1/4 vseh pravih članov, ki glasujejo z dvetretjinsko večino, in glasuje od teh najmanj 1/4. Za razpust ali proti razpustu društva glasujejo tudi tisti pravi člani, ki so iz kakakega važnega vzroka zadržani. Ti glasujejo pismeno. Potrjene morajo biti njihove glasovnice od šol, upraviteljstva, oziroma priti dva dni pred vršitvijo izrednega občnega zbora v roko upravne odboru. Upravni odbor potrdi veljavnost teh glasovnic.

Člen 23. Ako društvo preneha iz kateregakoli vzroka, upravlja vse društveno premoženje Udrugo Jugoslov. Učitelstva — poverjenstvo Ljubljana za čas, da se ustanovi društvo z istimi cilji.

Člen 24. Glavnica je nedeljiva enota in služi le namenu, izraženiemu v čl. 2.

Člen 25. Dosedanji pokrovitelji in ustanovniki obdrže svoje pravice.

Člen 26. Pravice pravih članov do sprejemanja otrok v zavod se morajo ob svoječasi sestavi pravilnika upoštevati.

U. br. 8598.

Pričujočim pravilom ne ugovarjam.

Ljubljana, dne 30. julija 1925.

L. S.

Veliki župan ljubljanske oblasti.
Podpis nečitljiv.

ki. To je trpka, to je bridka resnica. Stvarna kritika pa je tudi najboljši državni in vladni nujno potrebna.

— Šolske upraviteljice in upravitelje, ki še niso odgovorili na dopisnice, priložene ceniku knjig, prosimo, da čimprej določijo zaprosene naslove, posebno da navedejo vsa društva, ki imajo knjižnice in čitalnice. Navedejo naj tudi gospodarska društva. Enako prosimo tudi za negativna poročila, da ne bomo ugrajali ali pričakovali odgovora iz krajev, kjer takih društev ali knjižnic ni. V večjih krajih prosimo šolske upravitelje, da navedejo društva, knjižnice itd., ki so jim znana v celem kraju ali vsaj iz njihovega šolskega okoliša.

— Tragična smrt. Tovarišu Radoslavu Knaičiču, šolskemu upravitelju v Radvanju je na tragičen način umrl 15-letni sinček Milan. — Težko prizadeti družini naše sožalje!

— Penzijski prejemki 35-letnikom so že vsem nakazani, izvzemši onih, katerih prošnje še niso dospele na ministrstvo.

— Učitelji in učiteljice, knjižničarji ljudskih knjižnic in upravni odborniki raznih prosvetnih in gospodarskih društev, dobe brezplačno cenik slovenskih knjig, ki je izšel v Učiteljski tiskarni, če to prijavijo Učiteljski knjigarni v Ljubljani. Navedejo naj, katere knjižnice opravljajo ali pri katerih društvih so v odboru. Cenik dobi lahko na upogled vse učiteljske pri šolskih upraviteljih.

— Zemljevid za III. in IV. razred je založil Učiteljski konvikt. Kamniške planine, Gorenjska ravnina in Ljubljansko polje, ki ga je risal tov. Slavoj Dimnik. Na temelju strokovnjaške ocene po prof. Antonu Meliku ga je gosp. veliki župan ljubljanske oblasti odobril kot učilo in učni pripomoček pri domoznanskem pouku na osnovnih, meščanskih in srednjih šolah. Stane 7.50 Din, ako ga šole naroče v večjih množinah direktno pri konviktu. — Tovariši (ice)! Priporočite šolski mladini, da kupi res izvrstni zemljevid. Prihranite si težavno risanje in mnogo časa. Dolej so ga naročile šole: Cerklje, Ježica, Velesovo, Reteče nad Škofjo Loko, Sv. Ana nad Tržičem, Il. deška osnovna šola, šola v Lichtenturnovem zavodu in Uršulinski samostan v Ljubljani. Jos. Kobal, blaginik.

— Pomota. V Mariboru je umrl tov. Davorin Vodenik in ne Šime Vodenik, kakor je bilo v zadnji številki pomotoma javljeno.

— Kosmos — gradbene škatle. Na razna vprašanja glede naročil učil, ki jih izdeluje Kosmos v Stuttgartu, poročam, da se bo omenjena firma obrnila na našo tvornico učil v Ljubljani, ki bo morebiti prevzela zastopstvo. Tedaj bodo tam tudi vzorci teh učil. Za osnovne šole je največjega pomena mehanika trdnih, tekočih in plinastih teles. Za to učno snov je 675 poizkusov. Nekaj ženijskega je to. Te škatle so ravno kar izgotovljene. Cena 44 Mk. (Mk = 13.5 Din), Leo Pi-brovec, Jesenice.

— Oh, zlata mamica, ker si mi to obljubila, bom tam gori stokrat srečnejši! Molil bom zate in za vse!
»Kaj naj sporočim tvojim sošolcem?«
»Povej jim, naj ljubijo svoje starše, naj spoštujejo svoje profesorje ter naj bodo vedno zvesti Jugosloveni!« je odgovoril bolnik rahlo.

Popoldne mu je postajalo čedalje slabše, zdravniki in usmiljene sestre so napovedovali zadnjo uro, ki je res nastopila. Mati mu je zatisnila izmučene oči.

»Jutro« je objavilo naslednjega dne obvestilo: »... dasi po letih še otrok, je prenašal trpljenje in pričakoval smrt kakor mož...«

Raynatelj mariborske realke se je v imenu zavoda ob odprtem grobu poslavljaj od pokojnega med drugimi rekoč: »... tih si bil, molčal si, da bi ne škodil nikomur...«

Sošolci mariborske realke, če vas povede kdaj pot v Ljubljano, obiščite svojega pokojnega tovariša na novem mestnem pokopališču, tam najdete v 61. oddelku v 9. vrsti na 13. grobu spomenik (šele spomladi l. 1926.) z napisom: »Knaičič Milan« in njegovo sporočilo: »Ljubite svoje starše, spoštujte svoje učitelje, bodite vedno zvesti Jugosloveni!«

— Znatno znižane cene knjig Učiteljske tiskarne so razvidne iz cenika vseh slovenskih knjig, ki ga je izdala Učiteljska tiskarna. Knjige založbe Učiteljske tiskarne so v ceniku debelo tiskane. Priporočajte povsod v nakup knjige Učiteljske tiskarne!

— Gostilno na »Friškovcu« je prevzela gospa Apol. Hafner zopet v lastno oskrbo; sprejema tudi abonente na hrano.

— Cenik vseh slovenskih knjig so dobila te dni vsa šolska upraviteljstva. Priporočajte knjige, ki jih je založila Učiteljska tiskarna in so v ceniku debelo tiskane. Naročite knjige vseh založb le potom Učiteljske knjigarni v Ljubljani.

— Za ljudsko prosveto. Prosvetno ministrstvo je sklenilo nakupiti večje število novih knjig, ki jih razdeli brezplačno med ljudske knjižnice in čitalnice. Za izbero knjig je vzpostavljena posebna komisija.

— »Kraljevič Marko« 1926 je prinesel slovenski mladini že četrtri polno torbo lepih pripovedk, pravljic, pesmi, pri-zorov, drobtin, slik jugoslovenskih pomorskih mest. Knjižico, kateri je urednik marljivi narodni brambovec Kom-poljski in ilustrator J. Vokač, je namerila Družba sv. Cirila in Metoda v prvi vrsti obmejni mladini, a čitala jo bo s pridom tudi ostala naša mladina. »Kraljevič Marko« jo bo navduševal za našo svobodno domovino in hkrati vzbujal sočutje z našimi zaslužjenimi brati in sestrami, ki čakajo rešitve. Misel na nje ne sme zamreti v mladih srcih, ampak mora živeti in rasti do dneva, ko zaslužnjencem napoči toliko zaželeno osvobodjenje izpod tujeja jarma. Knjižico, ki stane 6 Din in se naroča — za šole skupno — v pisarni »Družbe sv. Cirila in Metoda« v Ljubljani, priporočamo naj-topleje. Družba ne išče pri nji nobenega dobička, nego zasleduje edinole plemenit vzgojni namen. Zaloga je majhna, zato ne odlašajte z naročilom!

— Iz Tržiča. Tudi letos proslavi deška in dekleška meščanska šola dan naše osvoboditve in razsula Avstrije s pobiranjem prispevkov za knjige revnim učencem in za šolarsko kuhinjo. Pomen meščanske šole spoznavajo ljudje od leta do leta, tako da je letos poskočilo število učencev za petdeset. Treba je bilo novih knjig za 25.000 Din in od tega so jih dobili revni za 10.000 Din. Zbirka naše proslave osvoboditve naj to pokrije. 29. oktobra in naslednje dni bodo obiskali učenci vsako hišo sodnega okraja Tržič in pobirali prispevke. Sorojaki! Odprite jim gostoljubno vrata in darujte kolikor morete, tudi 10 para ali kilo krompirja se hvaležno sprejme. Vse vpišite v nabiralne pole. Pomagajmo šoli, kakor nam ona pomaga. Narod brez dobrih šol, je narod brez bodočnosti!

— Razpis mest. Mlade poročene učitelje, oziroma zakonske dvojice opozarjam na razpis upraviteljskih mest v srezu Šmarje pri Jelšah, posebno na tri-razrednici na Bučah in dvorazrednici v Polju. Nezasedena so tudi upraviteljska mesta na dvorazrednicah v Olimju in pri Sv. Emi ter na tri-razrednici v Prevorju. Pri zadnjih treh je vložiti prošnjo za premeščenje, oziroma za pridelitev.

Tovariš.

— Samopomoč profesorjev za slučaj smrti. V to Samopomoč plača vsak profesor v slučaju smrti svojega tovariša 25 Din. Ker znaša število članov pri Samopomoči 240, dobijo dediči v vsakem smrtnem slučaju 6000 Din. Za predsednika Samopomoči je bil izvoljen prof. dr. Strmšek v Mariboru, za predsednika ljubljanske sekcije (ki obsega profesorje iz vse Slovenije kakor tudi Samopomoč) pa profesor Jeran iz Ljubljane. — Samopomoč osnovnošolskega učiteljstva je narasla sedaj na 8000 Din ob smrtnem slučaju, plača pa se 5 Din ob smrtnem slučaju.

— U ovo kratko doba nove škol. godine rasprodana je več polovica naklade II. dela »Kratke srp.-hrv. slovnice«. Pokazala se dakle kao vrlo praktična i za učitelje i za djake, II. deo te slovnice vrlo je jeftin, te stane samo 6 Din (80 str.) i sâm za sebe čini jednu celinu. Tko je još nije naručio za svoju školu, neka se požuri, dok još zalih traže. Kod veće narudžbe 15% popusta! — T. Jedrinić, učitelj, Ljubljana (Prule).

— Učiteljski pevski zbor. Ustanovni občni zbor pevskega zbora slovenskih učiteljev bo v nedeljo 1. novembra t. l. S tem bo združen tudi prvi pevski tečaj za vse pevke in pevce. Dnevni red bo sledeči: V nedeljo od 8.—10. organiza-

Splošne vesti.

— Tudi nujno stanovsko vprašanje.

Gospod urednik, Vi ste gotovo točneje informirani, kakor mi po zagorskih obmejnih kotlinah razkropljeni »tudi dušni pastirji«, zato Vas prav uljudno prosimo, povejte nam resnico, zelo važno za nas in za druge — v teh-le točkah: 1. Ali je naše upanje na izplačilo »razlike« opravičeno ali pa je nevarno, se s tem upanjem pitati in na njega konto kreditno grešiti? Zakaj je sedaj ob pričetku skupščinskega zasedanja vse tiho kot miš, ko pa se je vendar napovedoval »viharni« kongres državnih uslužbencev za ta čas? 2. Ali je res ali sploh mogoče, da

se je ministrom in njim bližjim visokim funkcionarjem že ta razlika davno izplačala? Navzlic vsem časniškim poročilom ne morem in nočem tega verjeti, ker sploh nočem in ne morem priznati eksistenčno možnost takega protekcionizma v naši državi. S tem, da se nam je vedno obljubljalo, pa nič dalo, se nam je dvakrat več škodovalo, kakor bi se nam bilo koristilo z izplačilom. Omadeževali smo svoj značaj, svojo dostojnost, svoj stan, izgubili zaupanje ljudstva. Sprejeli smo blago, kredit, zanašajoč se na obljubo našega dolžnika, države, a ostali smo besedolomci, lažni-

»Rad bi še enkrat sprejel sv. obhajilo!«

»To me vendar veseli, a s tem mi menda misliš zaupati svojo misel na smrt,« ugriba z napetostjo mati.

»Da,« potrdi z boječim glasom.

»Ne boj se umreti, življenje je res dolina solz, rešen boš vsega trpljenja. Tam gori ti pride nasproti tvoja sestra Darinka kot angelj božji, prideta ti nasproti dedek in babica in še več drugih te sprejme z veseljem!«

»Da, da!« je veselo pritrdjeval Milan.

»In kmalu prideva tudi jaz in papa in tvoj bratec Bogdan za teboj, takrat nas sprejmeš ti kot angeli božji!«

»Da, da!« je pritrdjeval bolnik v vzhitani radosti ter je dostavil: »toda Bogdana še dolgo ne bo za menoj!«

Prejemši sv. obhajilo je bil več časa zamaknjen, da je usmiljena sestra čudež se vzkliknila: »Gospa, pogledite, v resnici je podoben že zdaj angelju božjemu!«

Naslednjega dne, bilo je v ponedeljek dne 19. oktobra 1925 je še rekel pro-seč: »Mamica, obljubi mi, da ne bodeš s papanom za menoj preveč tugovala, bo-jim se, da bi se ti povrnil srčni napadi. Prosim, obljubi mi to, potem bom lažje umrl!« Mati je storila obljubo za sebe in odsotnega očeta.

V bolnici so mu izrezali žlezo, kmalu je začela otekati druga, tretja itd. pre-stal je tri operacije. Po trimesečnem bolovanju ga odvede oče v velikih skrbeh v ljubljansko bolnico, kjer naj bi bolnika obsevali z Röntgenovimi žarki, toda njegovo vročinsko stanje ni teh žarkov preneslo, z obsevanjem so morali prenehati, a tudi vsa druga zdravila niso mogla vkljub velikim zdravniški skrbi ustaviti bolezní. Zgodaj je zasutlil, da bo moral umreti. Svojemu bolnemu tovarišu je zaupal: »Ne bojim se umreti, bojim se pa za mamico in očeta, ki bo-sta plakala v neizmerni tugi!« Že dne 1. avgusta t. l. je zapisal v svoj dnevnik Prešernov verz:

Mogoče, kdor zdaj vesel prepeva ob koncu dneva molčče trobental bo:

Memento mōri! (Spominjaj se smrti!)

Mesec oktober se je nagnil že čez pol, listje je začelo rumeneti, tudi Milanu je jelo pojemati življenje. V nedeljo, dne 18. oktobra je rekel materi, ki mu je zadnjih 14 dni v bolnici osebno stregla: »Mamica, nekaj bi ti rad zaupal, a ne ustraši se!«

»Le povej mi, angelj moj, ničesar se ne bom ustrašila.«

Priporočajte knjige učiteljske založbe vsem knjižnicam in društvom!